

सुक्ष्म व लघु उद्योगांमार्फत खरेदी करावयाच्या राखीव ठेवण्यात आलेले देशातील व राज्यातील वस्तुपैकी राज्यात मोठ्या प्रमाणात उत्पादन होणाऱ्या वस्तू राज्यातील सुक्ष्म व लघु उद्योगांसाठी राखीव ठेवण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: भांखस २०२०/प्र.क्र.१२/उद्योग-४
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक:- २३ जूलै, २०२१

पहा:- १. शासन निर्णय, उद्योग ऊर्जा व कामगार विभाग, क्रमांक भांखस-२०१४ प्र.क्र.८२/भाग-III/
उद्योग-४, दिनांक ०१ डिसेंबर, २०१६.

प्रस्तावना:

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या दि.०१/१२/२०१६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये शासकीय विभागांनी करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीस मान्यता देण्यात आलेली आहे. खरेदी धोरणातील परिच्छेद नियम क्र. ५.१४ मध्ये, केंद्र शासनाच्या सुक्ष्म व लघु उद्योग मंत्रालयाने दिनांक २३.०३.२०१२ च्या आदेशान्वये दिलेल्या सवलतीच्या धर्तीवर नोंदणीकृत सुक्ष्म व लघु उद्योगांमार्फत खरेदी करण्यासाठी २४१ वस्तू राखीव ठेवण्यात आल्या आहेत. अशा राखीव वस्तूसाठी निविदा प्रक्रिया अवलंबविण्यात यावी, असे नमुद केले आहे.

कोव्हीड-१९ महामारीच्या अनुषंगाने राज्यातील सुक्ष्म व लघु उद्योगांना “आत्मनिर्भर भारत” या पाश्चभूमीवर चालना देणे आवश्यक आहे. यास्तव या विभागाच्या दिनांक ०१.१२.२०१६ रोजीच्या सुधारित खरेदी धोरणाच्या परिच्छेद ५.१४ मधील परिशिष्ट १७ मध्ये सुक्ष्म व लघु उद्योगांकडून खरेदी करण्यासाठी राखून ठेवण्यासाठी २४१ वस्तूंची यादी देण्यात आली आहे. राज्यातील सुक्ष्म व लघु उद्योगांना त्यांच्या उत्पादनाच्या विक्रीसाठी राज्यात शासकीय बाजारपेठ उपलब्ध होण्याच्या अनुषंगाने सुक्ष्म व लघु उद्योगांसाठी ठेवण्यात आलेल्या देशातील व राज्यातील वस्तुपैकी राज्यात मोठ्या प्रमाणात उत्पादन होणाऱ्या शासकीय विभागास लागणाऱ्या वस्तू या केवळ राज्यातील सुक्ष्म व लघु उद्योगांकडून खरेदी करण्यासंदर्भात राज्यातील औद्योगिक संघटनेकडून निवेदने प्राप्त झाली आहेत.

दि.०१/१२/२०१६ रोजीच्या शासन निर्णयातील परिच्छेद नियम क्र.२.८ नुसार शासकीय विभागांनी करावयाच्या खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची सुधारित नियमपुस्तिकेतील तरतुदीचे पुनर्विलोकन करणेसाठी मा. मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली पुनर्विलोकन उच्चाधिकार समिती नेमण्यात आली आहे. यानुषंगाने सुक्ष्म व लघु उद्योगांमार्फत खरेदी करावयाच्या राखीव ठेवण्यात आलेले देशातील व राज्यातील वस्तुपैकी राज्यात मोठ्या

प्रमाणात उत्पादन होणाऱ्या वस्तू राज्यातील सुक्ष्म व लघु उद्योगांसाठी राखीव ठेवण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. प्रस्तुत पुर्नविलोकन उच्चाधिकार समितीने सदर प्रस्तावास सहमती दिली आहे.

शासन निर्णय:-

या विभागाच्या दिनांक ०१.१२.२०१६ रोजीच्या सुधारित खरेदी धोरणाच्या परिच्छेद ५.१४ मधील परिशिष्ट १७ मध्ये सुक्ष्म व लघु उद्योगांकडून खरेदी करण्यासाठी राखून ठेवण्यासाठी २४१ वस्तूंची यादी देण्यात आली आहे. राज्यातील सुक्ष्म व लघु उद्योगांना त्यांच्या उत्पादनाच्या विक्रीसाठी राज्यात शासकीय बाजारपेठ उपलब्ध होण्याच्या अनुषंगाने सुक्ष्म व लघु उद्योगांसाठी ठेवण्यात आलेल्या देशातील व राज्यातील वस्तुपैकी राज्यात मोठ्या प्रमाणात उत्पादन होणाऱ्या शासकीय विभागास लागणाऱ्या वस्तू या केवळ राज्यातील सुक्ष्म व लघु उद्योगांकडून खरेदी करण्यासंदर्भात राज्यातील औद्योगिक संघटनेकडून निवेदने प्राप्त झाली आहेत.

उपरोक्त वस्तुस्थिती लक्षात घेता, राज्यातील सुक्ष्म व लघु उद्योगांना बाजारपेठ उपलब्ध होऊन त्यांचे सक्षमीकरण होण्याच्या दृष्टीने उद्योग विभाग शासन निर्णय दिनांक ०१.१२.२०१६ अन्वये विहित शासकीय विभागांनी करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठी धोरणातील परिच्छेद ५.१४ मध्ये नमुद असणाऱ्या सुक्ष्म व लघु उद्योगांकरिता वस्तूंचे आरक्षण आणि अन्य सुविधा यामध्ये खालीलप्रमाणे सुधारणा अतिरिक्तपणे अंतर्भूत करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

१) राज्यातील स्थापित सुक्ष्म व लघु उद्योगांना आरक्षण-

राज्यातील स्थापित सुक्ष्म व लघु उद्योगांमार्फत उत्पादित वस्तू खरेदी करावयाची यादी या निर्णयान्वये परिशिष्ट १७ (ब) मध्ये नमुद करण्यात आली आहे. यानुसार उपरोक्त परिशिष्टात राज्यात उत्पादन करणाऱ्या सुक्ष्म व लघु उद्योगांकडून खरेदी करण्यासाठी १८५ वस्तू राखीव ठेवण्यात आले आहेत. (प्रपत्र ब)

२) देशातील स्थापित सुक्ष्म व लघु उद्योगांना आरक्षण-

देशातील स्थापित सुक्ष्म व लघु उद्योगांमार्फत उत्पादित वस्तू खरेदी करावयाची यादी या निर्णयान्वये परिशिष्ट १७ (अ) मध्ये नमुद करण्यात आली आहे. यानुसार उपरोक्त परिशिष्टात देशातील सुक्ष्म व लघु उद्योगांकडून खरेदी करण्यासाठी ५६ वस्तू राखीव ठेवण्यात आले आहेत. (प्रपत्र अ)

प्रस्तुत परिशिष्ट १७ (अ) मधील वस्तूंच्या निविदा प्रक्रियेत जर महाराष्ट्र व राज्यात सस्थापित एखाद्या सुक्ष्म-लघु उद्योगाने भाग घेतला असेल व राज्याबाहेरील उद्योजक निविदा

प्रक्रियेत न्यूनतम निविदा बोलीधारक L-१ असेल तर राज्याबाहेरील देशांतर्गत सुक्ष्म-लघु उद्योगांच्या L-१ दराने ५०% पुरवठा राज्यातील स्थापित निविदेतील सहभागी सुक्ष्म-लघु उद्योगांना देण्यात यावा. व याबाबत शंका असल्यास उद्योग विभाग, मंत्रालय यांचे अभिप्राय घेण्यात यावेत.

वरीलप्रमाणे खरेदी धोरणातील बदल सर्व शासकीय/निमशासकीय कार्यालयांनी नोंद घ्यावी व त्याची अंमलबजावणी तात्काळ प्रभावाने करावी.

सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २०२१०७२३१२४००७३८१० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(संजय इंगळे)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- ४) सर्व मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव/स्वीय सहायक
- ५) महाराष्ट्रातील सर्व मा. संसद सदस्य
- ६) महाराष्ट्र राज्यातील सर्व मा. विधानसभा व विधानपरिषद सदस्य
- ७) मा. मुख्य सचिव
- ८) सर्व मंत्रालयीन विभागांचे अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव
- ९) प्रबंधक, मूळ न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई/नागपूर/औरंगाबाद
- १०) प्रबंधक, अपील शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई/नागपूर/औरंगाबाद
- ११) सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
- १२) सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- १३) निवडनस्ती, उद्योग-४.

प्रपत्र- अ

देशातील सर्व सुक्ष्म व लघु उद्योगाकडून खरेदी करण्यासाठी राखीव ठेवण्यात आलेल्या
५६ वस्तूंची यादी

1	Asphalt Boiler
2	Aluminum Water Drinking Bottles
3	Aluminum Boxes
4	Animal Driven Vehicles
5	Bituminized Waterproof Paper
6	Blue Print Paper and Ammonia Paper
7	Blacksmiths hearts
8	Benzyl benzoate
9	Cocks and Valves
10	Cordages Other
11	C.I.D. Joints
12	Dimethyl Phthalate
13	Dibutyl Phthalate
14	Expanded Metals
15	Eye-lets
16	Electric Flash Guns
17	Fire Hydrants
18	Film Spools and Cans
19	Flushing Systems
20	Fire Bricks
21	Graphic Crucibles Up to 500 Nos
22	Hypodermic Needles
23	Hide and country leather of all types
24	Holdalls
25	Hose Pipes
26	Jaconet cloth
27	Low Tension Insulators and Fuses
28	Lead Scale
29	Lantern wicks
30	Latex foam sponge
31	M.S. and C.I. Cranes
32	Metal Badges
33	Magnesium Sulphate
34	Machine shop vices
35	Monometers
36	Petromaxes lanterns (with hariken lebterns), signal lamp, vicks and pressure stove
37	Punching machine
38	Plastic paper and cloth
39	Power Transformer 11 K.V. to 33 K.V. Maximum Range up to 10,000 K.V. A.
40	Regulators D.C.
41	Radio Low Cost (Medium Waive Band, Community Radio Receivers)
42	Steel water tankers
43	Stirrup Pumps
44	Steel Volts Locker and Cashbox
45	Steel Cupboard for Storage of Meat and Eatables

46	Sodium Silicate
47	Sports Net
48	Salt Glazed Pipes
49	Steel Measuring Tapes
50	Scale Paying Weights
51	Sleeping Bags
52	Turkey Red Oil
53	Byer Nails, Stranded Wire peanut peens, Thorn Fencing etc. Thorn products
54	Wooden Wineries
55	Zimp Fasteners-Metallic Bob Metallic
56	Zink Sulphate

प्रपत्र-ब

राज्यातील सर्व सुक्ष्म व लघु उद्योगाकडून खरेदी करण्यासाठी राखीव ठेवण्यात आलेल्या
१८५ वस्तूंची यादी

1	Air Compressor up to ५. HP Spray painting
2	Automobile Raditors
3	ARC / ACSR Conductor Up to १९ Strands
4	Absorbent Cotton
5	Attache cases, Suit case, Brief case, (Except Plastic blow Molded)
6	Ammeters/ Ohm Meter
7	Automobile Head Light
8	Agricultural Implements-Animal, hand and power operated
9	Aluminum Builders and Hardware hinges
10	Air Coolers
11	Bicycle Spare parts
12	Bandsaw Blades for wood cutting
13	Barrels and Drums up to ६० Ltr. Capacity
14	Battery Eliminators
15	Boot Polish
16	Bandage Clothes
17	Bed Sheets
18	Brushes and Brooms (All Types)
19	Bell Cutters
20	Bone Meal
21	Blotting Papers
22	Blow Moulded Containers
23	Bakery Products
24	Candles
25	Cement Flooring tiles
26	Conduit pipes (Metal and non Metal)
27	Caps and Hats (Cotton or Woolen)
28	Cotton tapes and laces
29	Coir Fiber and Coir Yarn
30	Coir Mats and mattresses
31	Chalk stick
32	Corrugated papers and Boards
33	Composite Containers
34	Ceiling roses
35	Copper Sulphate and Copper Napthenate
36	Cotton Hosiery
37	Cotton Cord Twin
38	Cotton Wool

39	Clinical Thermometer
40	Castor Oil
41	Cotton Ropes
42	Diesel Engine up to ୧୫,HP. ND Diesel Engine driven centrifugal pump up to ୧୫ HP with speed of ୩୦୦୦ R.P.M.
43	Dairy Equipment's — Milk Cans and Stands
44	Drawing and Mathematical instruments and survey instruments excluding Theo lite and Precision instruments
45	Date Stamp
46	Distribution Board
47	Duster Cotton
48	Dust Bin
49	Dyes a) Azo Dyes (Direct and Acid) b) Basic Dyes
50	Electrical home Appliances such as Room Heater, Water Heater, Non Storage Emersion Type including Geyser. Instantaneous types of Heaters, Hot Air Planners, Electric Stoves, All types of Mixers, Door Bells, Chimes Electric kettles, Toasters, Electric Iron, Room Cleaner.
51	Electric Soldering Iron
52	Electric Ovens (Domestic Type)
53	Electric Transmission Line Hardware items like steel cross bars, cross arms clamps arching horn, brackets etc.
54	Exhaust Muffler
55	Emergency Lamps
56	Fitting for Fluorescent Tubes, Chokes, and Starters with Street Light with Fixture
57	Folders (Paper and Plastic)
58	French Polish
59	Gun Metal Bushes
60	Gauge
61	Gum paper tape
62	Gauge Cloth
63	Glass Ampules
64	Gas Mantel
65	Grease Nipples, Grease Guns
66	Glue
67	Hydraulic and Mechanical Jacks below ୩୦ tonnes capacity
68	Hand Sprayers and Dusters
69	Hangers for Filing System
70	Hand implements-smithy / Carpentry
71	Hand Stapling Machine
72	Hand Numbering Machine
73	Hand Gloves
74	Hand Press
75	Helmet Non Metallic
76	Haver sacks

77	Iron and Steel Trunks, Box Suit cases, Kit Boxes, Trays Mug, Bath Tubs.
78	Iron and Steel Appliances required for office and Hospital- such as Steel Racks- Skeleton and enclosed type, Steel Chairs-all types, except Revolving and tilting chairs, Steel Cots, Steel Book Cases, Steel cupboards, Lockers, Card index, Cabinets, Hospital Instruments, Crib cabinets, Bed stands, Drop side Adult Cot, Fowler Bed, Maternity Bed with side crib
79	Iron-Metal Clad, L & T Distributing Boxes, ICDP and ICTP Switches, Kit Kat Fuses and Cut out Brackets holders
80	Insecticides and Formulation
81	Lakh Shellac
82	Lamp holders
83	Leather washers
84	Leather Belt, Strips, Bags, Purses, Small decorative leather pieces, leather shoes, chappals and sandals, leather harness
85	Leather sole and upper
86	Linseed oil
87	Lubricators
88	Lightening Arresters Up to 20 K.V.
89	Manhole Covers and Frames
90	Matress yarn
91	Metal buttons
92	M.S.Pipe Fitting (UP to 200 mm Diameter)
93	Metallic Tapes
94	Metallic Weights and Measures, Balances Scales (Excluding Scientific and electronic balances)
95	Miniature bulbs
96	Metal polish
97	Mosquito net
98	Machine screws
99	Mattress yarn
100	Measuring Tapes and Sticks
101	Musical Instrument such as Harmonium, Tabla-dagga, Veena, Pakhwaj, Tal-Jod
102	Nuts and Bolts
103	Nylon stockings
104	Nickel sulphate
105	Ordinary bench vices
106	P.V.C. and v.i.r. wires
107	Phenyle
108	Paints and Varnishes and Boil Oil
109	Paper Pins and Clips, Safety Pins, Stapler Pins, Paper Conversion Products, Bags Ice-cream Cups
110	Paper Bags, Paper Cups and Paper Saucer.
111	Paper Board Cartons, Folders
112	Paper envelopes
113	Paper Napkins

114	Polythene Bags
115	Plastic Bags and Buttons
116	Polythene films products colored printed films and bags etc
117	Painted sign board, wooden hammers, wooden keys cane and bamboo bin lantern poles and lathis
118	Paint remover
119	Plaster of Paris
120	Postal lead seals
121	P.V.C. foot wares.
122	Plastic cane
123	Playing Card
124	Potassium Nitrate
125	Pillow cotton
126	Pickles and chatni
127	P.V.C. Pipes up to ૧,૮૦૦ mm dia.
128	Rivets
129	Rolling Shutters
130	R.C.C. Piper NP-૧, NP-Ii upto ૧૨૦૦ mm dia, also P-૧, P-૨, P-૩ etx. Up classes up tp ૧૮૦૦ mm dia.
131	Readymade Garments
132	Ribbon silk and Art Silk
133	Roll Bandage
134	Rust and Preventing/ Removing Composition
135	Rubber Ride Garments
136	Rubber Tubing (Excluding Breaded Tubing)
137	Rubber Hoses Armed (Unbreaded) and cords
138	Rugs Cotton
139	Razors
140	Rubber Balloons
141	Sterilizer
142	Spades, ghamellas, Buckets, Kenis
143	Screw Drivers
144	Submersible Pumps Reciprocating pumps Up to ૧૦ HP Electrical driven Centrifugal Pumps including Eject pump set upto ૧૦ HP
145	Sealing Wax
146	Scissors (Exclading Surgical Scissors)
147	Stamp Pads
148	Surgical Gloves
149	Sockets
150	Street Light Fittings
151	Student Microscope
152	Studded Wire
153	Shovels

154	Switches Tumbler
155	Sodium Nitrate
156	Scientific Laboratory Glass Wares
157	Squared case Induction Motors
158	Sanitary Towels
159	Steel Wool
160	Spectacle Frames
161	Sanitary Plumbing Fitting
162	Snap Fasteners
163	Safety Matches
164	Shoes Lace
165	Skin Sheep (All Types)
166	Soap Carbolic
167	Stone Metal
168	Tin Containers, Tin Trays, Tin Mess
169	Tarpaulin and Canvas Bags
170	Tacmetallic
171	Tires and Tubes (Bicycle)
172	Tooth Powder
173	Table Knives
174	Utensils (All Types) -Brass, Copper, Aluminum, Stainless Steel
175	Umbrellas
176	Voltage Stabilizer
177	Wheel Baros, Hand driven Trolleys, Trolleys for drinking water, Diet Food, Drolly, Medicine Trolleys, Surgical Equipment Trolleys, Streator Trolleys
178	Water Meters
179	Washing Soap
180	Woolen Blankets, Hospital Woolen Blankets
181	Wooden Packing Cases
182	Waxed Paper
183	Wooden Electric Equipment -Round Black Boards (Plane Vanished, Colored Casing and Capping)
184	Wooden Furniture
185	Writing Ink (Excluding Fountain Pen and Ball Pen Ink) Stamp Pad Ink (Excluding Ink used for Printing and Marking)